No. 980.

1850.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franco door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

WOENSDAG, 10 JULIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 9 Julij.

Het verlies van Sir Robert Peel wordt algemeen diep betreurd. Deze staatsman, die zoo groote hervormingen in zijn land rustig tot stand bragt, der ware vrijheid zoo groote diensten bewees, en in de kwestien van Europeesch belang zoo grooten invloed oefende tot behoud van den vrede, vereenigde met zijne in ondervinding gerijpte regeerkunst, eerbied voor regt en billijkheid. Hij behoorde niet tot de school der staatsmannen, die in het doel de regtvaardiging der middelen zoeken, en de ongeregtigheid huldigen als zij leidt tot gewenschte resultaten. Gedreven door de edele eerzucht om zijn vaderland nuttig te zijn, wendde hij zijn genie aan, met al de kracht, die in hem was, en met opoffering van zijne bijzondere belangen, om in zijn vaderland regt en billijkheid te doen zegevieren over partijzucht en het daaruit geboren onregt.

Niemand is het onbekend, hoe zijn staatkundig vernuft de emancipatie der Katholijken tot stand bragt, en haar voltooide door de dotatie van het Jesuiten-collegie van Maywooth. Hij streed onvertsaagd tegen zijne vrienden en tegen zijne partij, om dat werk van bevrediging in Engeland te voltrekken, en alzoo rust te brengen en eenheid, waar verdeeldheid tweedragt voorspelde. Hij was verre verwijderd van de kortzigtigheid onzer zoogenaamde staatsmannen, die door de miskenning van het hooge belang der godsdienstige kwestien, menigen twistappel onvoorzigtig onder de bevolking werpen, of geworpen zijnde laten bestaan; uit vrees dat zij door de openbare huldiging van regt en billijkheid, als zij de Katholijken geldt, het fanatisme der Protestantsche heethoofden zullen voeden. Sir Robert Peel kende beter den aard en het gewigt der godsdienstige hartstogten. Het geniaal hoofd, dat zoo groote finantieele en commercieele hervormingen ontwierp, tot wet maakte en uitvoerde, had zijne hervormingstaak aangevangen met aan den godsdienstigen twist in zijn land allen staatkundigen grond te ontnemen, door de belijders der verschillende christelijke eerediensten voor de wet gelijk te maken. De groote man begreep te regt dat door de bestendiging van een bestaand onregt, de partijen nimmer verzoend kunnen worden. Helaas! mogten sommigen onzer verledene, tegenwoordige en toekomstige ministers dat even zoo begrijpen! Maar hoever zijn zij niet van het doorzigt van Sir Robert Peel verwijderd, als zij, uit vrees voor hunne geloofsgenooten en volgelingen, een gepleegd onregt handhaven, zoodra de godsdienstige driften het schijnen te vorderen. Zij meenen daardoor de rust van het land te bevorderen, en kweeken slechts onrust en tweedragt aan. Als men het onregt ten genoege van eene partij handhaaft ten schade van hare wederpartij, dan voedt men twist en tweedragt, en in de plaats van den vrede, dien men zoekt in de bevrediging van de overheerschende meerderheid, oogst men slechts strijd en onrust, omdat nooit eenige partij zich onregt en miskenning laat welgevallen. Daarom verhief zich Robert Peel boven de kortzigtige begrippen van zijne partij, en bestreed hij haar met al de wapenen van zijn vernuft, om door de erkenning der regten van de Katholijken rust en vrede in zijn land te vestigen. Hij deinsde niet terug voor de noodkreeten van de dweepers zijner partij, noch voor het fanatisme, dat zij tegen hem en zijne vrijheidsmaatregelen te hulp riepen. Eerlijk en rond was zijne taal, gelijk zijne beginselen het waren; en hij zegevierde over de beroering, die men in het land scheen te willen veroorzaken. Het regt zegepraalde over de bevoorregting; daardoor behield van zelf de orde de overhand boven de wanorde.

Sir Robert Peel behoorde, gelijk alle geniën die der wereld nuttig zijn geweest, tot geene partij. Gekweekt en gevoed door de tory's, was hij hun dankbaar voor hetgeen zij voor hem hadden gedaan; maar hij was niet hun volgeling en nog minder hun dienaar. Hij diende slechts zijn land, en al wat zijn vaderland groot en rijk kon maken, dat zocht hij door eerlijke middelen te bereiken, met behulp der tory's, zoo zij het wilden, zonder hunne medewerking, als zij vreesden dat zijne politiek zou werken ten schade hunner partij. Hij offerde daaraan op alles wat hem dierbaar was, en zelfs zijn parlementairen invloed had hij veil voor hetgeen hij zijn vaderland dienstig achtte. En zoo bragt hij tot uitvoering zijne groote handels- en finantieele hervormingen, waarover de partijen in Engeland zoo lange jaren den hevigsten kamp hadden gevoerd, en waarbij Engelands oeconomie geheel op nieuwe grondslagen werd gevestigd. Reeds nu heeft dezelve reuzenstappen gedaan in de ontwikkeling van Engelands voorspoed.

De juistheid zijner bewonderingswaardige vooruitzigten, het welslagen zijner grootsche plannen, en de adel van zijn regtschapen karakter hadden eindelijk Sir Robert Peel in en buiten de Kamers een invloed en een gezag gegeven, dat hij wijselijk aanwendde, om zich als middellaar te stellen tusschen de uitersten. Onberekenbaar, veelvuldig en gewigtig zijn de diensten, die hij alzoo heeft bewezen, en nog in staat zou zijn te bewijzen, als de dood hem niet plotseling aan zijn vaderland had ontroofd, om gansch Engeland in rouw te dompelen, als ware er een zijner verdienstelijkste en roemrijkste Koningen gestorven. Als men zich wil overtuigen van de mate der achting, die Robert Peel zich bij het Engelsche volk heeft weten te verwerven, men zie dan de onverpligte hulde, die rijk en arm aan zijne gedachtenis wijdt, daar hij, van den bedelaar af door alle standen heen tot op den troon, overal opregtelijk betreurd wordt.

Met één woord, Sir Robert Peel was een groot man, die in de bladen der geschiedenis eene roemrijke plaats zal innemen.

Onpartijdige beschouwing van het verhandelde in de Tweede Kamer der Staten-Generaal in de zittingen van 11 tot 13 December 1849, over de beweerde achterstelling van Roomsch Katholijken bij het begeven van ambten.

II.

Gepast was de klagt door den heer Dommer ingebragt ter gelegenheid van de beraadslaging over de begrootingswetten. Zij betrof het verregaand onregt, waaraan een groot deel der bevolking was blootgesteld; een staaltje daarvan had hij op het bureau van den Voorzitter ter inzage nedergelegd. Wantrouwen in de tegenwoordige regering koesterde hij niet, maar hij verlangde dat het systheem werd afgekeurd; de Katholijken leveren geschikte personen op om met ambten bekleed te worden. Dezelfde klagt, die zij nu aanheffen, werd vroeger in Belgie geuit; de ondervinding heeft doen zien, dat het ook den Belgen aan geschikt personeel niet faalde enz. Drie redenaars, welke dien dag spraken, lieten de klagt onaangeroerd, doch den volgenden dag werd zij met veel welsprekendheid door den heer Borret herhaald. Bij dezen redenaar werd zij aldus geformuleerd: *men heeft de Katholijken verwijderd weten te houden en hun in hunne aanspraken verkort:* het verwijt, dat er slechts weinige geschikte personen onder hen gevonden worden, is weinig afdoend, zwak en onedelmoedig. Niet alle Onkatholijken, die in aanzienlijke posten geplaatst waren, hebben in bekwaamheid uitgemunt, en die weinige Katholijken, die met hooge betrekkingen bekleed werden, hebben niet getoond, daarvoor niet berekend te zijn. Maar ook met de kleine postjes van kommies, klerk of bode worden de Katholijken zelden begunstigd; daar is toch geen spraak van bekwaamheid. Men erkenne het onregt en herstelle het. En, eindigt de begaafde spreker: Dat men ons blijve beschuldigen, zoo als dagelijks geschiedt, dat wij er op uit zijn de rust van den Staat in gevaar te brengen; het zal ons niet afschrikken al onze krachten in te spannen tot het verkrijgen van het genot onzer grondwettige regten. Wij verachten die lasteraars, die dergelijke beschuldigingen uiten, wij verdenken ze van kwade trouw, enz. Twee sprekers die dien dag het woord voerden, en zes sprekers die den volgenden dag spraken, lieten de klagt onaangeroerd. Alleen de heeren Engelen en Lotsy trokken zich die aan. De heer Engelen wilde op de verzekering der heeren Dommer en Borret aannemen, dat er verongelijking had plaats gehad, welke hij in dat geval evenzeer afkeurde, ja daarover verontwaardigd was als zij zelven, terwijl hij de schriften, die den Katholijken verwijten dat zij door hunne woelingen de rust van het land trachten te verstoren, nietswaardige pamphletten noemde. De heer Lotsy beklaagde zich dat men door die klagten het ministerie op een ongrondwettig terrein trachtte te brengen, want, moet het die ongelijkheden herstellen, zoo moet het vragen naar geloofsbelijdenis, en dit is ongehoord. Daarop ondersteunde de heer Luyben de klagt en beriep zich op een arrondissement van 80000 ingezetenen, waaronder 78000 Katholijken, alwaar van de 22 of 23 notarissen geen enkele Katholijk te vinden was, verwees naar de Statistieken en eindigt met de herhaling van de woorden des Maastrichtschen redenaars: »Wij zullen voor deze zaak blijven strijden tot wij overwinnen, en dat wel met de wapenen der wet, der waarheid en der openbaarheid."

Na den heer v. Heemstra sprak toen de heer Groen, van wien de schrijver teregt opmerkt, dat hij drie Katholijken, die geklaagd hadden, ten onregte de bewering toedichtte als of zij eene ponds-ponds-gewijze verdeeling van ambten tusschen de onderscheidene gezindheden beoogden. Dit lag, zegt de schrijver, noch in hunne woorden, noch in hunne bedoeling, het is door den heer Borret formeel tegengesproken. Het bespottelijke, dat de heer Groen daarin heeft willen zoeken, valt weg, want het steunt op een misverstand. De Statistieken bewijzen slechts het zielental, dit is geen uitsluitende maatstaf; er bestaan bij de natie traditioneele antipathien tegen de Katholijken, die slechts langzamerhand verdwijnen zullen. Zij doen beter, zich met den kern dier traditioneele hervormde gezindheid aan te sluiten, dan bij de ultraliberalen; zij doen anders eene vlam ontbranden, die wel de Protestanten benadeelen, maar ook de Katholijken verteeren zoude.

De schrijver zegt hier met zeer veel juistheid dat deze zoogezegd verzoenende, maar zoo bijzonder stekelachtige toespraak het feit der grieve niet weerspreken, en zelfs zijdelings erkende dat het zielental toch niet geheel mag worden voorbij gezien; en zeker, hare uitwerking miste op de katholijke leden, tot wie zij voornamelijk was gerigt. Wanneer het doel der welsprekendheid is, om te overtuigen, voegt de schrijver er bij, dan kan deze rede voorzeker niet welsprekend genoemd worden.

En inderdaad die bitse stekelachtige rede moest beantwoord worden en werd het. De heer Dommer zeide dat hij alleen geklaagd had om eene verklaring uit te lokken, opdat de ondergeschikte ambtenaren weten zouden, dat het hun niet baten kan om even als vroeger, de Katholijken uit te sluiten; hij vraagt regt maar geen voorregt. Werd dit regt geweigerd — en hier herhaalde de spreker de gedachten van den heer Groen — zoo kon het geval komen dat men op onze sterkte meende te mogen staat maken, en dat men dan jeugdige mannen zou zien, die met evenzoo veel laconisme iedere gebeurtenis zouden afwachten, als waarmede men onze teleurstelling heeft aangezien. Wil men zich een sterken steun verschaffen, men doe regt. Meer vorderde de spreker van niemand.

De schrijver maakt hier deze zeer onpartijdige aanmerking. »Men heeft, zegt hij, deze openhartigheid gelaakt, en eigenlijk bevat de uitdrukking toch niets, »dan hetgeen men reeds weet van velen, *en zich ook »laat afleiden uit een zeker gevoel van vreemdelingschap »in eigen vaderland waarvan wij reeds vroeger spraken.*"

In den morgen van 13 December 1849 sprak de heer Borret weder, en beriep zich op pligtgevoel en overtuiging bij het uiten der klagten. Verdraagzaamheid is pligt; jammer dat men dien jaren lang heeft uit het oog verloren. Men onderzoeke en oordeele dan. De Katholijken willen niet verbitteren, maar zij zullen blijven strijden voor hunne wettige aanspraken; na 50 jaren grondwettige gelijkheid moest er ook feitelijke gelijkheid bestaan. Daar alle andere middelen tot herstel onvruchtbaar blijven, moest het beklag in de Kamer gebragt worden; die klagt was dus noch ontijdig, noch ongepast. — In denzelfden geest sprak de heer van Nispen en na dezen de heer Bachiene, die als Protestant, doch door zeer vele Katholijken gekozen, een woord van vrede wilde doen hooren. Die verkiezing getuigde van opregte verdraagzaamheid: men moet het feit der achterstelling als onloochenbaar beschouwen, doch het is een gevolg van den toestand voor 1795. Wel is het te bejammeren dat 50 jaar later nog zoo groote ongelijkheid bestaat. En wat daarvan de oorzaak ook zij, de

Klagt over de weinige toepassing van een Grondwettig beginsel verdient ernstige overweging; onstaatkundig is het, aan ²/₅ dier bevolking ongeschiktheid tegen te werpen, maar raadzaam om de redenen der gegronde klagt van lieverlede weg te nemen. Regtvaardigheid voor allen is het eenige ware christelijke middel om vrede in de gemoederen en rust in het land te stichten en te bevestigen; *wanneer het Vaderland een Vaderland voor allen is, zal ook ieder met liefde goed en bloed daarvoor veil hebben.*

Zoo verre die beraadslagingen, waarna de Minister van Finantien vooral zijn ministerie van den blaam van onverdraagzaamheid trachtte vrij te waren, en de Minister van Binnenl. Zaken verklaarde het opperen der grieve nuttig te achten, doch minder ingenomen te zijn met het voortzetten der discussien.

De schrijver eindigt zijn belangrijk verslag deswege met het opnemen van een uittreksel uit de laatste rede van den heer Groen. Wij zullen daarvan een paar punten mededeelen, met de bijvoeging van de even gegronde als puntige aanteekeningen, die hij maakt op sommige gezegden van dien veelbegaafden Spreker.

In deze tweede rede heeft de heer Groen het al wederom doen voorkomen, alsof de Katholijken eene proportionnele verdeeling der ambten verlangd hadden, wat in strijd zou zijn met de Grondwet. De schrijver duidt hem dit teregt ten kwade. De heer Borret, zeide hij, had reeds die proportionele verdeeling gewraakt, *doch de heer Groen doet alsof hij het niet heeft begrepen.* Men heeft gewezen op de zeer groote ongelijkheid en op grond daarvan beweerd, dat zoo vroeger Protestanten begunstigd werden, thans om die groote ongelijkheid weg te nemen, de beurt wel eens mogt komen aan de Katholijken. Deze mogen dwalen in dit beweeren, zegt de Schrijver, doch zonder tegeningenomenheid hunne klagten lezende, moet men erkennen, dat zij die niet drijven *als de heer Groen hun gedurig in den mond legt.*

Op die andere nogmaals herhaalde aanmerking van den Redenaar, dat al waren ook de Katholijken verongelijkt, zij wel mogen letten op den specialen toestand waarin zij in Nederland verkeeren, de antipathie die zij verwekken — deze moge een vooroordeel zijn, zij bestaat — antwoordt de schrijver met veel juistheid; dat die vermaning, om de VOOROORDEELEN der Protestanten te ontzien, veel gelijkt op eene bedreiging en allerminst dienstig is om de Katholijken van de onjuistheid van hunne klagt te overtuigen, welke laatste dan toch, in een land van gelijke bescherming van allen, niet behoort gesmoord te worden ten gevalle van VOOROORDEELEN!

De Katholijken, zegt de Schrijver in eene andere noot, zouden wel eens mogen vragen *of die traditionnele vooroordeelen ook zouden zijn weg te nemen door meerdere verlichting en godsdienstvrucht der Protestanten, of dat alles van de zijde der Katholijken moet komen?* De heer Groen wijst den weg aan voor de Katholijken om van de gevolgen van dat vooroordeel bevrijd te worden: Verbetert uw enz. Doch zegt de Schrijver teregt, het zal toch niet ontkend kunnen worden, DAT DE PROTESTANTEN ZELVEN WEL EENS ZOUDEN MOGEN BEPROEVEN, ZICH VAN DIE VOOROORDEELEN TE LOUTEREN.

Het orgaan van den heer Groen van Prinsterer neemt het ons maar in 't geheel niet vriendelijk af, van zijne redactie gezegd te hebben, 1° dat zij tot de tegenstanders behoort eener eerlijke en loyale verwerkelijking onzer grondwettige instellingen; 2° dat zij eene krijgsbanier ontplooid heeft tegen de, vooral door de laatste Grondwet, gevestigde orde van zaken, en even kwalijk neemt zij het ons, dat wij 3° nadrukkelijk protesteren tegen eene zinsnede op die banier, welke door *de Nederlander* gegist wordt de volgende te zijn:

»Nederland is een *Protestantsche* Staat, waarin, bij ruime verdraagzaamheid, voor het behoud en belang der Christelijk-Protestantsche Kerk moet worden gezorgd."

»Zou het niet liefderijker geweest zijn, vraagt *de Nederlander*, eer men de veroordeeling deed uitgaan (?), onderzoek te doen naar de beteekenis der zinsnede en den geest waarin ze gebruikt werd?"

Op onze beurt meenen wij te mogen vragen, op welke gronden *de Nederlander* zich vermeet te veronderstellen, dat wij tegen zijn Programma opgekomen zijn, zonder de beteekenis der door hem gebezigde woorden onderzocht te hebben? Zulk eene gratuite veronderstelling, wij willen niet zeggen dat zij liefdeloos is — wij hebben er op dit oogenblik niet mede te maken, door welke aandoeningen het gemoed der mannen van *de Nederlander* verteerd wordt — dit slechts willen wij van zulk eene gratuite veronderstelling zeggen, dat zij onder welopgevoede lieden eene grove onbeleefdheid genoemd wordt.

Dat wij de beteekenis der aangehaalde zinsnede uit het Programma van *de Nederlander* juist begrepen hebben, is ons duidelijk geworden door de inderdaad kinderlijk-naive toelichting, welke *de Nederlander* thans aan zijne woorden gegeven heeft, wat betreft zijne verklaring, dat »Nederland een *Protestantsche* Staat is." Men leze en oordeele.

»Vóór alles zegt *de Nederlander* te willen: »*naleving der Grondwet.*"

Ten minste voor het oogenblik, zoo lang wij onder die Grondwet zullen leven, — wat de Hemel geve, dat niet langen tijd meer moge duren!

Immers, dus vervolgt *de Nederlander*, »ONZE WENSCHEN EN UITZIGTEN ZIJN NIET VOOR ALTIJD BINNEN DEN KRING DER GRONDWET, NAAR DE UITGAAF VAN 1848, BEPERKT," waaruit volgt dat »de wenschen en uitzigten" van *de Nederlander* zich verder dan dien kring uitstrekken.

En waartoe deze zijne »wenschen en uitzigten" zich uitstrekken?

De Nederlander antwoordt: naar *Staatshervorming in vaderlandschen zin!*"

Het is niet twijfelachtig, wat in den mond der partij, die zich, niet zonder hoogheid des harten, de *Nederlandsche, Christelijk-Historische* of ook *anti-revolutionnaire* partij *per excellentiam* noemt, dit antwoord beteekent.

De Nederlander overigens, of het soms nog twijfelachtig mogt zijn, verklaart het ten overvloede, wel op eenigzins raadselachtige wijze, maar toch niet zoo enigmatisch, dat wij, zonder een Edipus te zijn, zijne woorden niet zouden kunnen begrijpen, wat hij verstaat onder »*Staatshervorming in Vaderlandschen zin.*"

Aldus dan redeneert *de Nederlander:*

»Nederland is, sedert eeuwen, een bij uitnemendheid *Protestantsche Staat*; en, na eene reeks van revolutien, leert de Statistiek, dat de meerderheid Protestantsch is; dat de Staat, door invloed en vermogen dergenen, die niet Roomschgezind zijn, dit historisch karakter ook behoudt.

»In dien *Protestantschen* Staat echter heeft de verdraagzaamheid der Protestanten een *Staatsvorm* in het leven geroepen, die aan alle gezindheden gelijke bescherming en gelijke aanspraak op waardigheden, ambten en bedieningen geeft." Van daar dan ook, dat eigentlijk op dit oogenblik Nederland geen Protestantsche Staat is, »maar slechts een Protestantsch *land.*"

Doch die tegenwoordige Staatsvorm »is voor *verbetering* vatbaar."

»De Grondwet, waarop hij berust, zou of wettelijk herzien of geweldadig ter zijde kunnen worden gesteld."

In dat geval, »geeft de eigenaardigheid van Nederland," de eigenaardigheid dat Nederland een Protestantsch land; »dat de meerderheid Protestantsch is; dat het door invloed en vermogen dergenen, die niet Roomschgezind zijn, het historisch karakter van Protestantschen Staat ook heden behoudt, een rigtsnoer aan de hand waarnaar de Staatshervormers zich alsdan te gedragen zullen hebben.

De *Staatsvorm* van Nederland zal zich dan weer behooren vast te hechten aan den in 1795 verbroken *Staatsvorm* van vroeger, zoodat op nieuw in den Nederlandschen Staat zorg voor het BEHOUD en BELANG der Christelijk-Protestantsche Kerk op den voorgrond geplaatst worde; zoodat op nieuw PROTESTANTISME EN NEDERLAND ÉÉN worden en voor alle andere dan de Christelijk-Protestantsche gezindheden de haar thans grondwettig toegekende gelijke bescherming en gelijke aanspraak op waardigheden, ambten en bedieningen opgeheven worden.

Zietdaar, wat *de Nederlander* verstaat onder »*Staatshervorming in vaderlandschen zin.*" Hij verstaat daaronder niets meer of niets minder dan terugkeer van Nederland tot den toestand van vóór 1795. Wel heeft hij de goedheid boven hetgeen de andersgezinden in dien toestand ondervonden, hun, bij de door hem gewenschte opheffing des gelijken staatsregts voor allen, eene »ruime verdraagzaamheid" van de zijde der Protestanten te beloven; wat echter zulk eene verbindtenis, door de autoriteiten van *de Nederlander* voor de toekomst aangegaan, beteekent, behoeft niet eens gezegd te worden; zulk eene verbindtenis beteekent volstrekt niets. En zoo zullen wij dan bij de verwezenlijking der UITZIGTEN en WENSCHEN van *de Nederlander* in zijn Programma uitgesproken, verkrijgen eene Protestantsche Kerk van State, met meerdere of mindere dulding der Katholijken, Remonstranten, Lutherschen, Israëliten, enz. enz., al naar mate de omstandigheden, de belangen der bovendrijvende stadhouderlijke of aristocratische partij, de behoeften der schatkist tot meerdere verdraagzaamheid of tot strengere aansluiting der ketenen zullen nopen. Dat verstaan de HH. Groen van Prinsterer c. s. onder »*Staatshervorming in vaderlandschen zin.*"

En terwijl de WENSCHEN en UITZIGTEN van die Heeren eene »*Staatshervorming*" in dien zin beoogen, zouden zij meenen ons het regt te mogen betwisten van hen te rangschikken onder de tegenstanders eener eerlijke en loyale verwezenlijking onzer grondwettige instellingen? zouden zij het als eene beleediging opnemen, dat wij hunnen strijd karakteriseeren als een strijd *tegen* de thans in Nederland gevestigde ORDE? zouden zij meenen, dat wij ons zonder protest de ongrondwettige verklaring maar moesten laten aanleunen, dat het Nederland van 1850 een Protestantsche Staat is? Zulk eene aanmatiging van die Heeren kan niet ernstig gemeend zijn; zij is waarlijk om te lagchen! en dat is dan ook inderdaad de beste wijze, waarop men zoo buitenporig eene aanmatiging kan beantwoorden.

Welk regt en welke regten evenwel *de Nederlander* ons ook willen betwisten, dit regt zal hij ons ten minste nu wel willen doen van te erkennen dat wij hem niet geoordeeld hebben, zonder hem te hebben begrepen. De woorden van zijn Programma toch verstonden wij juist zoo, als hij ze thans zelf heeft toegelicht.

Dat intusschen die toelichting zijnerzijds hare goede zijde heeft, springt in het oog. *De Nederlander* heeft thans zelf naauwkeurig aangewezen het doel waarvoor, en het standpunt afgebakend, waarop hij strijden wil voor zijne UITZIGTEN en WENSCHEN. Daaromtrent kan dus voor het vervolg geen misverstand bestaan. Dat vergemakkelijkt de discussie ten zeerste.

Of, ten slotte, onze opvatting der andere bestanddeelen van het Programma van *de Nederlander* evenzeer met de ware bedoeling van zijne redactie overeenstemt, kunnen wij nog niet zeggen; wij zullen dit eerst vernemen, wanneer *de Nederlander* zich ook te dien aanzien eenigzins nader zal verklaard hebben.

Door den staatsraad, directeur van 's Konings kabinet, is aan de Kamer kennis gegeven, dat Z. M. de provinciale wet bekrachtigd heeft.

Toen in eene der jongste zittingen de *scheepvaartwetten* bediscussieerd werden, was de heer Groen van Prinsterer nederig genoeg om te bekennen dat hij niet op de hoogte der kwestie was. Hij ging echter wat al te ver, met te zeggen dat ook de Kamer en zelfs het gouvernement mede niet op de hoogte waren. Hoe dit ook zij, veilig meenen wij te mogen veronderstellen dat er, (dewijl plaatsgebrek ons belette de discussien over die wetten breedvoerig mede te deelen) onder onze lezers velen zullen zijn, die zich werkelijk niet op de hoogte dier kwestie bevinden. Daar echter de Scheepvaartwetten, uit hoofde van derzelver invloed op den handel, en bijgevolg op de toekomstige welvaart van ons land, van het allerhoogste gewigt zijn, zoo meenen wij hen opmerkzaam te moeten maken op de in ons N°. van heden geannonceerde *Geschiedkundige toelichting der Nederlandsche Scheepvaartwetgeving*, welke door onzen Verslaggever van de handelingen der Eerste en Tweede Kamer, den heer M. Vas Dias, bewerkt wordt, en door den heer H. Nijgh te Rotterdam bij inteekening zal worden uitgegeven.

Over het algemeene nut van een zoodanig, met zorg bearbeid, geschiedkundig werk, behoeven wij weinig te [illegible]zoowel den staatsman als den regtsgeleerde kan [illegible] gelijke vraagbaak niet onwelkom zijn, en wij meenen ook, dat inzonderheid voor den handelaar, den reeder, fabrikant, scheepsbouwmeester, gezaghebber, makelaar, kargadoor, kortom voor ieder, die met handel en scheepvaart in betrekking staat, een zoodanig werk *onmisbaar* is.

Wij hopen dan ook dat eene spoedige en toereikende inteekening de uitgave zal bevorderen.

Bij de Tweede Kamer is ingekomen een ontwerp van Wet ter bekrachtiging van de heffing van provinciale belastingen in Groningen, om te strekken ter voorziening in de schadevergoeding voor het ten gevolge van besmettelijke ziekten afgemaakt of gestorven vee te verleenen; deze belastingen zijn:

1°. van twee buitengewone opcenten, over 1851, op de hoofdsom der belasting op de gebouwde en ongebouwde eigendommen, gelegen binnen de provincie Groningen;

2°. van één ten honderd van de waarde van al het over 1850 en 1851 op een bepaald tijdstip binnen die provincie bevindelijk rundvee.

Volgens de memorie van toelichting is het Gouvernement van de wenschelijkheid overtuigd, dat in het vervolg, algemeene maatregelen van rijkswege worden genomen, tot bestrijding van besmettelijke veeziekten, en het hoopt, zoodra mogelijk, daartoe eene wet voor te dragen.

Uit het Rapport der Commissie, uitgebragt in de zitting van de tweede Kamer van den 5den Julij 1850 nopens de rekening der Lands-drukkerij over 1848, blijkt, dat de uitgaven *f* 143,085,77 en de ontvangsten *f* 148,875,81½, dus beide minder dan de raming, hebben bedragen, alsmede dat het geraamde overschot van *f* 2200 tot een werkelijk overschot van *f* 5817,04½ is gestegen en erkend.

Het landgoed Rijsselt onder Gorssel (Gelderland) groot ruim 50 bunders, is aangekocht om er eene inrigting te vestigen tot zedelijke opleiding van verwaarloosde knapen, in navolging van hetgeen te Mettray en elders in Frankrijk zoo goede uitkomsten oplevert. De aankoop is geschied uit gelden, door menschenvrienden in Nederland op aanzoek van den heer W. H. Suringar, bijeengebragt.

STATEN-GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Maandag 8 Julij.

In deze zitting is de beraadslaging over de scheepvaart-

wetten, en wel over de afzonderlijke artikelen van het ontwerp A, strekkende tot wijziging der wetten van 19 Junij 1845 (*Staatsblad* N°. 28) en van 6 Augustus 1822 (*Staatsblad* N°. 38), voortgezet. De twee door 5 leden der Kamer voorgestelde en in ons vorig nommer vermelde artikelen zijn door de Vergadering aangenomen, alsmede de artikelen 5, 6 en 7; het 6de met deze bijvoeging.

„De genomene maatregelen van wedervergelding worden aan de Staten-Generaal medegedeeld, onmiddellijk zoo zij vergaderd zijn, of wel dadelijk na de opening hunner eerstvolgende zitting."

Het wets-ontwerp is in zijn geheel aangenomen met 50 tegen 14 stemmen.

Tegen hebben gestemd de heeren: Verwey-Mejan, Bots, van Nispen van Sevenaer, Westerhoff, van Hall, van Hasselt, van Dam van Isselt, Zylker, van Randwijck, van Doorn, Groen van Prinsterer, van Heiden Reinestein, Hengst en Luijben.

Daarna is door de Vergadering besloten op morgen over te gaan tot de disussie over het wets-ontwerp tot uitvoering van art. 7 der Grondwet, en op Woensdag aanstaande tot die over het wets-ontwerp tot regeling van het regt van enquête en over het wets-ontwerp betrekkelijk de kosten van het Regentschap. Na afloop dier discussien zal plaats hebben eerst de interpellatie, door den heer van Hoëvell te rigten aan den Minister van Kolonien, betrekkelijk de uitvoering van alinea 3 van art. 59 der Grondwet, en vervolgens de discussie over het wets-ontwerp houdende bedreiging van straf tegen overtreding der keuren van waterschappen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 7 Julij. Heden, Zondag, geene zitting in de Wetgevende Vergadering.

— Een jonge letterzetter, Georges Walker genaamd, is cergisteren nabij het Elysée gevat op het oogenblik dat hij, blijkbaar met slechte oogmerken, haastig op een daar uitrijdende koets toeliep. Hij heeft verklaard, dat hij meende, dat de President der Republiek in dat rijtuig zat, want dat hij hem had willen vermoorden. Hij was gewapend met een geladen pistool, dat hij tusschen zijn jas verborgen hield. Deze ongelukkige, die lid was van eene socialistische clubs, schijnt krankzinnig te zijn.

— Het ministerie, wel verre van de drukperswet, die morgen in behandeling komt, in te trekken, zoo als de socialistische bladen verhaald hebben, omdat zij het gaarne zouden zien, heeft integendeel vast besloten haar met alle kracht te ondersteunen.

— Men zegt dat de heer Thiers, tot herstel van gezondheid of tot ontspanning, een reisje naar het Noorder departement zal doen; tijdens de verdaging der Vergadering zou hij de Rijn-provincien bezoeken.

— Het eerste nummer van de *Proverit* is reeds in beslag genomen, wegens een hevig artikel geschreven door Ledru-Rollin. Sommigen meenen, dat de regering misschien verstandiger handelen zou, wanneer zij dat blad ongehinderd aan de verachting van het publiek prijs gaf.

— De Raad van State heeft zijn ontwerp van wet op de stedelijke besturen gereed. Eenige bepalingen daarin luiden aldus:

De benoeming van den maire wordt overgelaten aan den gemeenteraad; doch die verkiezing heeft niet onvoorwaardelijk de bevestiging van den verkozene ten gevolge. De prefekt zou zijne bekrachtiging aan de verkiezing kunnen onthouden. In dit geval benoemt de prefekt van het departement een maire *ad interim*. Binnen zes maanden moet alsdan de gemeenteraad eene nieuwe keuze uitbrengen. Ook deze keer kan de prefekt de keuze weder afkeuren, doch de raad van State doet alsdan beslissend uitspraak over de aanstelling of de afkeuring van den gekozene. Zoo de Raad van State tot dit laatste overgaat, verblijft aan de hooge regering de benoeming van eenen maire.

— De kiezerslijsten volgens de nieuwe wet zijn thans openbaar gemaakt. Het aantal burgers, welke thans het stemregt bezitten, bedraagt in Parijs ongeveer 74000. Volgens de lijsten van 31 Maart 1850 bedroeg dit getal 224,000, zoodat het door de nieuwe wet met 150,000 kiezers verminderd is.

— Er is thans geen sprake meer van de vervanging van den generaal d'Hautpoul. Hij heeft besloten zijne portefeuille te behouden.

— In den ministerraad zou, zegt men, besloten zijn het geheele eiland Guadeloupe in staat van beleg te verklaren.

— Men zegt, dat er ongunstige tijdingen ontvangen zijn omtrent den gezondheidstoestand van den maarschalk Soult.

— De President der Republiek, die zich den 1 Augustus op reis begeeft naar de oostelijke departementen, zal de steden Verdun, Metz, Nancy, Straatsburg enz. bezoeken en over Lyon terugkeeren.

— In de vlakte van Canonville, nabij het bosch van Vincennes, is een kamp voor 20,000 man afgebakend. Het zou tegen het einde dezer maand betrokken en niet weder opgeheven worden voor de helft van September.

— Er zijn te St. Petersburg onderhandelingen geopend tot het sluiten van een traktaat tusschen Frankrijk en Rusland, betreffende den letterkundigen eigendom. Ook zullen in die overeenkomst bepalingen worden opgenomen, aangaande de Fransche stukken, die in Russische schouwburgen zullen worden opgevoerd.

— Een pleiziertrein naar de zeeplaats Dieppe (44 uren van Parijs) à 5 en 6 fr. per persoon heen en terug, is gisteren avond derwaarts gestoomd, bestaande uit 47 waggons, voortgetrokken door 2 lokomotieven. Nog meer dan 2000 reizigers hadden geen plaats kunnen vinden, en moesten achterblijven.

— In het dorpje Rosbruch, nabij Metz kreeg een vreemdeling in den zin eene roode muts op te zetten en met een rood vaandel wapperend, schreeuwde hij: *Leven de rooden! Weg met de Wetten! Weg met de rijken! Leven de guillotine!* enz. Bij toeval bevond zich een stier in de nabijheid, die door de roode kleur toornig gemaakt, ijlings op den socialistischen ijveraar toeschoot. Deze liet aanstonds muts en vaandel in den loop en ontkwam nog naauwelijks aan het gevaar. De stier koelde intusschen zijn toorn aan de socialistische kleur, en vertrapte de muts en het vaandel.

ENGELAND.

LONDEN, 6 Julij. Lady Peel, diep geschokt door den treurigen dood haars echtgenoots, is heden morgen naar Twickenham vertrokken, om aldaar eenige dagen bij haren zoon, kolonel Peel, door te brengen.

— Den 28 Junij is op den spoorweg van Cumnock naar Edinburgh een konvooi koopmansgoederen, waaronder twee waggons, beladen met eenige vaten buskruid, verongelukt. Juist toen de trein over den brug van Ballochyne reed, ontvlamde het kruid en sprongen al de volgeladen wagens in de lucht. Gelukkig is niemand bij dit ongeval gedood of gekwetst. De ontploffing werd twee en twintig mijlen ver gehoord. Stukken van rijtuigen en koopmansgoederen werden in alle rigtingen heen geslingerd. Eene aanzienlijke hoeveelheid vlammende brandewijn en andere geestrijke dranken, die uit vaten gesprongen was, vloeide langs de rails. Voortaan zal het streng verboden zijn buskruid langs den spoorweg te vervoeren, dan alleen met een afzonderlijken trein, waarbij men dan nog allerlei voorbehoedende maatregelen zal moeten in acht nemen.

— Een brief uit Ciudad Bolivar, (republiek Venezuela in Zuid-Amerika) meldt aan een Duitsch blad, dat de goudmijnen van Upata een niet minder rijken oogst belooven dan die in Californië. Iemand uit Upata teruggekeerd, heeft er in den tijd van drie maanden niet minder dan 100 onsen goud verzameld. Het goud wordt gevonden bij het zandwassen van de rivier Jurnare en bestaat uit korrels waarvan de zwaarste wel een half ons wegen. Men heeft den eigenaar voor die 100 onsen goud 1800 dollars geboden. De stad Upata ligt met de rivier Jurnare in de vruchtbare streken van de provincie Guyana, op 20 Duitsche mijlen afstands van de Oronoque.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 8 Julij Men schrijft uit Frankfort dat men zich in de diplomatieke kringen meer en meer begint te overtuigen, dat het tusschen Oostenrijk en Pruissen tot een vergelijk zal komen en dat Oostenrijk, in weerwil van de tegenwerking der vier koningrijken, het dualisme bij het provisioneel centraal bestuur zal aannemen.

BERLIJN, 7 Julij. De instructie der zaak van Sefeloge moet geeindigd zijn. Men meent, dat van eene vervolging tegen den misdadiger zal worden afgezien.

— Oostenrijk en Beijeren hebben besloten de scheepvaart op den Donau, de Inn en den Saltzbach vrij te laten.

FRANKFORT, 7 Julij. Volgens handelsbrieven, uit Weenen moeten de financieele hulpbronnen der regering dagelijks toenemen en het beste vooruitzigt opleveren. De voornaamste zwarigheden, waarmede het land nog te worstelen heeft, zijn de schaarschheid aan gemunt geld en de hooge stand van den wisselkoers. De regering zal eerdaags nadrukkelijke maatregelen tot dat einde nemen. Terzelfder tijd ontziet zij moeite noch kosten, om de bedding van den Donau, ten behoeve van de scheepvaart op dien stroom, zoo veel mogelijk te verbeteren. Er zullen op onderscheidene punten, waar die rivier bogten vormt, doorgravingen bewerkstelligd worden om den weg te bekorten en gemakkelijk te maken; ook zullen er steenen bruggen voor eene goede gemeenschap tusschen de beide oevers worden gebouwd.

— Men wil dat de bonds-commissie heeft beslist, dat de schade, welke in de bondsvesting Rastatt door het bestrijden van den opstand is aangerigt, ten laste van de bondskas zal komen. Men gelooft, dat hierdoor de vraag opgelost zal zijn ten aanzien van de oorlogskosten, welke Pruissen voor de aan Baden verleende hulp terug verlangt en welke meer dan 3 millioen zullen bedragen.

— De regering zal eerstdaags maatregelen nemen, ter beperking der aanmerkelijke circulatie van papieren geld.

— Men verzekert, dat men eerlang eene aanzienlijke vermindering op de Rijntollen mag te gemoet zien. Onderscheidene leden van de commissie voor de scheepvaart op den Rijn, moeten reeds in dien zin instructien van hunne respective regeringen hebben ontvangen.

— De *A. A. Z.* heeft *per telegraaf* het berigt ontvangen uit Weenen dat het leger met 80,000 man zou verminderd worden. (?)

ITALIE.

De *Univers* bevat in een brief uit Rome veel bijzonderheden van de plegtige viering aldaar van het feest der HH. Apostelen Petrus en Paulus. Z. H. heeft den avond te voren zelf de Vespers gezongen in de St. Pieterskerk, die prachtig versierd was. Meer dan 100 gouden lampen brandden boven het graf van den Prins der Apostelen.

Dezelfde brief geeft te verstaan dat de H. Vader welligt gedurende den zomer eenigen tijd op Castel-Gondolfo zal doorbrengen, en bevestigt overigens het wonder van Rimini door eene reeks van getuigenissen, waaraan men geen geloofwaardigheid zal mogen ontzeggen.

De generaal Gemeau heeft zeer strenge maatregelen verordend tegen onruststookers en opstandelingen; de Romeinsche gezagvoerders gaan intusschen ijverig voort met Rome van alle democratische en verdachte personen te zuiveren; de burgerij wordt door deze maatregelen zeer gerust gesteld.

De instructie van de onderscheidene processen die tegen de hoofden der gewezen Republiek zijn ingesteld, alsmede tegen die handlangers, die zich aan personen en eigendommen vergrepen en kerken en villas geplunderd en verwoest, of gestolen voorwerpen gekocht of verborgen hebben, wordt met veel ijver voortgezet. Ook het regtsgeding van Cernuschi zal weldra worden hervat.

Z. H. heeft den bekenden graaf Campello, die door de Oostenrijksche autoriteiten is gevangen genomen, in vrijheid doen stellen, en hierdoor een nieuw blijk zijner grootmoedigheid gegeven.

Bij de discussien, die in de Sardinische Kamer van afgevaardigden den 1 Julij zijn gevoerd over het wetsontwerp, waarbij de regering gemagtigd wordt tot het doen eener nieuwe uitgifte van zes millioen rente, zeide het lid Lanza, dat het cijfer van 31 millioen voor het budget van oorlog te hoog was opgevoerd, terwijl Belgie, met eene uitgave van 26 millioen eene indrukwekkende armee op de been hield. Hij wilde dat het budget van uitgaven over 1851 het cijfer van 106 millioen niet zou te boven gaan, en dat al de organieke wetten nopens de finantien voor 15 October mogten zijn ingediend, ten einde het bestaande stelsel van uitgaven te vereenvoudigen.

De discussie is den 2 Julij ten einde gebragt. Siccardi gaf den wensch te kennen dat de afgevaardigden van de aanneming dezer wet een votum van vertrouwen voor het ministerie zouden maken.

BELGIE.

BRUSSEL, 8 Julij. De prins van Wurtemberg is heden, van Parijs komende, alhier afgestapt; na in het hotel de Belle Vue vernacht te hebben, is Z. K. K. heden morgen naar Duitschland vertrokken.

— Mgr. van Bommel, Bisschop van Luik, heeft dezer dagen in de gemeente Vlijtingen (Belgisch Limburg) het H. Vormsel aan meer dan 250 kinderen toegediend. Z Hoogw. werd daags te voren door eene eerewacht te paard met luister ingehaald. De toevloed van belangstellende geloovigen was ontzettend.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 9 Julij

BEVALLEN (5 Julij): C. J. van Elden, geb. Cramer, Z. — (6 Julij): J. Adel, geb Hoogslag, Z. - S. Schilstkamp, geb. Hardenberg, Z — (7 Julij): W. Dolman, geb. van Veelen, D. - E L. Hoeufft van Velzen, geb. Roukens, Z. - M. van Essen, geb Christel, D. — (8 Julij): C. C. Kitselar, geb. Koelewey, Z. - A. Molenaar, geb. Landers D.

OVERLEDEN (6 Julij): Kind van J. E. Schleijer. — (8 Julij): A. H Fickenscher, geb. Muller, 47 j.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN.

Metalliek . . .	f 23,50	a —	Pruissische . . f	34¾	a —
Napelsche . . .	- 23,10	„ —	Spaansche . . . -	2,48½	„ —
Div. in £St. . .	- 12,—	„ —	Hamb. Russ. . -	37⅛	„ —
Eng. Russen . .	- 12,—	„ —	Russ. in Z. R. -	37⅛	„ —
Fransche . . . -	56¼	„ —	„ Pap. . „	—	„ —
Belgische . . . -	56¼	„ —	Pools in Fl. .	28⅛	„ —

De aan-, uit- en doorvoer van levensmiddelen te Amsterdam, van 1 tot en met 6 Julij, zijn geweest als volgt:

Aanvoer:

Rogge L. 64 — Tarwe L. 82, 16 M.

Uitvoer:

Haver L. 1½. — Meel 478 ...

Doorvoer:

Meel 682 ...

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

			8 JULIJ 4½ u. gebl.	9 JULIJ 4½ u.	à		gebl.
NEDERL. Werkel. Sch. à 2½ pCt.			57 13/16	57 13/16	à	57 15/16	57 13/16
Dito Dito	3	»	68½	68⅜	»	68½	68⅜
Dito Dito	4	»	88⅞	88⅞	»	88¾	88⅞
Dito Obligatien O. I.	4	»	87¼		»		
Amortis. Syndic.	3½	»			»		
Handel-Maatschappij	4½	»			»		
Aand. Rijn-Spoorweg	»	»	91	91½	»		
Aand. Holl. S. M.		»	58		»		
Obligatien	»	»			»		
BELGIE, Obligatien 1844	»	»			»		
Cert. bij de Belg. Bank	2½	»	48⅜		»		
Dito bij Rotsch. en Volksv.	»	»	48½	48 7/16	»	48½	
FRANKRIJK, Obligatien	3	»	54 7/16	54⅜	»	54½	54⅜
SPANJE bij Ardoin £ 85	5	»	12¾	12 11/16	»	12 13/16	12¾
Dito Dito » 510	»	»	13 1/16	13 1/16	»		
Dito Onbep. Stukken	»	»			»		
Dito	3	»	39	39⅛	»		
Dito Binnenl. 2400 P.	»	»	33 11/16	33 11/16	»	33¾	33 11/16
[illegible]		»	8½	8⅜	»		
[illegible]		»			»		
Fransche Uitgest.		»			»		
PORTUGAL te Londen 5 pCt. nu 4		»	35 13/16	35⅛	»	35¼	
Dito Dito	»	»	36 7/16	35¾	»	36	35 15/16
RUSL. bij Hope 1798 en 1816	5	»	106⅛	106	»		
Dito Dito 1828 en 1829	»	»	105	105	»		
Cert. bij d°. 1831 en 1833	»	»			»		
Dito bij Hope	4	»	90	89⅞	»	90	
Dito bij Stieglitz en C°.	»	»	89¼	89½	»		
Dito bij id. 5de Serie	4	»	89	88⅞	»		
Cert. te Hamburg	5	»			»		
Inschrijving in Assignat.	6	»		65	»		
Cert. van dito	»	»	67 3/16	67 5/16	»		
POLEN, Aand. à fl. 500	4	»	144½		»		
Dito met Lot » 300		»			»		
AMERIKA, Bank-Actiën		»	8 9/16		»		
PRUISSEN, Aand. met Lot. R 50	f				»		
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.		77⅞	78	»	78¼	
Dito Nieuwe	2½	»	42 3/16	42 7/16	»	42⅝	
Dito Nieuwe	5	»	82⅜	82⅞	»	83¼	82⅞
Ween. Bank bij Goll en C.	»	»			»		
Dito	4	»			»		
Aand. met Loting fl. 500		f			»		
Nieuwe dito » 250		»	287		»		
NAPELS, Cert. Lam. en Bouwer 5 pCt.					»		
BRAZILIE te Londen 1824	5	»	92½	91½	»	92¼	91¾
Dito Leening 1843	5	»	90½		»		
Dito £ 100		»			»		
PERU	4	»	81½	81¼	»	81⅝	
MEXICO	5	»	30⅛	30¼	»		
VENEZUELA 6 pCt. nu	2½	»		34½	»		
NIEUW GRANADA 6 pCt. nu	1½	»	49½	49 7/16	»		
ECUADOR [illegible]				3⅜	»		
[illegible]			6 1/16	6⅛			

[illegible] Peru uitg. 33½, ¼; Den. 5 pCt. 101½; Engl. Russen 96 [illegible], ¼.

De markt in Binnenl. fondsen was over het algemeen weder iets vaster, bij tamelijk veel handel. Van vreemde fondsen waren 3 pCt. Fransche, Spaansche en Russische vast, bij eenige affaires. Metall. en alle soorten ½ pCt. hooger, met veel kooplust. Portugesche blijven nagenoeg ½ pCt. lager dan gisteren, door groote verkoop-orders. In Zuid-Amerik. fondsen was de handel noch variatie van eenig belang.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pc., Prolongatie 2½ pc., Disconto 2 pCt.

Wisselkoers.

2/m. Parijs 56½; Zigt Parijs 56⅞; 2/m. Londen 12,02½; Zigt Londen 12,07½; 2/m. Hamburg 35¼; Zigt Hamburg 35 7/16; 3/m. Lissabon 42⅞; 3/m. Porto 42⅞; 2/m. Petersburg 1,89.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 8 Julij. Belg. leen. 2½ pc. 51; 5 pc. 99; 4 pc. —; Spanje Ard. 5 pc. 12 11/16; Binnenl. 3 pc. 33 9/16; Coupons —; Rom. Leening 77½.

WEENEN, 6 Julij. Met. 5 pc. 97; 4½ pc. 84¾; Bank-Actiën 1125; Wissel: Londen 11.57; Amst. 164¾; Parijs 140¼; Frankf. 119; Specie: Goud 125⅞; Zilver 118½.

HAMBURG, 6 Julij. Rusl. Engels. leening 104½, Cert. bij Stiegl. 4 pc. 88¼; Spanje, Ard. 5 pc. 11¼; id. Binnenl. 3 pc. 31⅛.

PER DUIF van de Nieuwe Rotterdamsche Courant.

BEURS VAN MADRID, 3 Julij

Spanje 3 pCt. 32¾.

BEURS VAN LONDEN, 8 Julij.

Peru 82¼, ½; Holland 2½ pCt. 57½; Deenen 101, 103; Portugal 4 pCt. 32¾, 33¼; Venezuela's 34, 36.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN;

TEXEL, 8 Julij. [illegible] Wijdeus, Amicitia, Suriname. - W. de Jong, Jonge Sippe, Londen. - T. Colijer, Magnet, (s.) id. - H. R. Giezen, Nijverdal, Dundee. - J. Trest, Falcon, Sunderland. - J. Mann, Hazard, id. - D. Scott, Albetros, id. - J. Carruthers, Emily, id. - G. L. C. Kolle, Jeanne Marie, Riga. - O. Holst, Haabet, Nerva. - O. H. Klock, Vennerne, Drammen. - H. L. Bakker, Twee Gebroeders, id. - E. Johnsen, Eolus, Frederikstad. - C. Thiiss, Enigheden, Osterrisöer. - L. B. Holst, Nidelven, Holmstrand. — Gisteren nog: D. Franken, Maria, Frederikstad.

BELVOET, 8 Julij. W. Wintle, Earl of Auckland, (s.) Londen. - W. Smith, Batavier, (s.) id. - H. Cheesman, Attwood, (s.) id. - T. Burney, Blarney, (s.) Leverpool. - W. Gains, Regina, Leith. - J. Smith, Royal Union, Newcastle. - D. T. Doornbos, Alida, Riga. - J. R. Zoutman, Geertruida Hendrika, Libau. - P. P. Blanck, die Eisenbahn, Pillau. - In 't gezigt drie schepen, de namen onbekend. — Gisteren nog: P. F. Wold, Meina Seigina, Sergentia. - W. Holdsworth, Camerton, (s.) Hull.

GEPRAAIDE SCHEPEN

Den 16 Junij op 37° 30″ N. Br., 37° 27′ W. L., Doggersbank, kapt. Kerkhoven, van Batavia n. Amst.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

BAIJONNE, Puister, de Nijverheid: 8 f. Terpentijn, J. de Booy; 6 f. dito, Matthes en Bormeester; 5 f. dito, 5 f. Brandewijn, J. D. Landré en Comp.; 15 f. Terpentijn, M. Hafkenscheid en Zn.; 5 f. dito Kaupé en Wilde; 4 f. dito, S. A. Levino en Comp.; 12 f. Wijn, Schimmelpenninck en Kruimel; 41 f. Terpentijn, 4 coll. Koopm., 16 b. Kurken, Order. — Voor Rotterdam. 10 f. Terpentijn, Tollens en Comp.; 40 f. dito, van den Helm en Comp.; 26 f. dito, 30 p. Kurk, Order.

TROMSöE, Jacobsen, Carl Johann: 414 ton Traan, 905 w. Visch, A. Beling en Comp.; 120 t. Traan, 300 w. Visch, J. N. Woldsen.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 9 Julij, in lading naar

Keulen	H. W. Miggels, Stad Maintz.
Mainz	T. [illegible], Jonge Pauline.
Manheim	H. Santheuvel, de Waarheidvriend.
Weesel	P. J. Balk, Vrouw Rebecca.
Ludwighaven	A. Hartman, Ludwighaven N°. 6.
Duisburg	H. Kamps, Vlijt en Hoop.
Straatsburg	J. Grim, Frankfort N°. 1.
Dusseldorp, *Neus* en *Urdingen*	H. Polman, Niederrein N°. 6.
Frankfort en *Coblentz*	C. A. van Rietschooten, Frankf. N°. 18
Maastricht	J. S. Seibrands, de Vergunning.
's Hertogenbosch en *Maastricht*	J. van Son Jz, de Vrouw Catharina. Sluit 13 Julij.
Venlo en *Roermond*.	H. Vos (Beurt L. de Rijk en C°.), de Vrouw Antonia.
Antwerpen, *Brussel* en *Gent*.	K. A. Hendriks, Maria Trinetta (Stoomsleepdienst. Sluit 11 Julij.
Grave, *Venlo* en *Roermond*	K. de Haan (P. J. Bergen) de Vrouw Theodora. Sluit 10 Julij.

KEULEN, 8 Julij in lading naar:

Amsterdam	Kapt. Jurrius	Köln N°. 18.
Rotterdam	„ Demmer	„ „ 25.

AMSTERDAM 8 Julij vertrokken naar:

Keulen N. Fasbender, Murat.

Rijnhoogte	ARNHEM 8 Julij	2 el	45 duim	
	KEULEN 8 „	10 voet.	9 „	

ADVERTENTIEN.

(393) Heden verloste van een welgeschapen *ZOON*, mijne geliefde Echtgenoote M. G. A. PAUWELS.
ROTTERDAM, 3 Julij 1850. A. VAN WEEZENBEEK.

(388) Heden overleed na voorzien te zijn geweest van de H. H. Sacramenten, mijne geliefde Echtgenoote JOHANNA BLOM, in den ouderdom van bijna 24 jaren.
MONTFOORT, 6 Julij 1850. J. STALENHOEF.
Bijzondere zoowel als algemeene kennisgeving.

(390) Heden overleed alhier in den ouderdom van ruim 29 jaren onze beminde Broeder de Wel-Eerwaarde Heer A. S. KORTENHORST, in leven R. C. Kapellaan te Kampen, na voorzien te zijn van de H. H. Sacramenten der stervenden.
KUINRE, den 6 Julij 1850. T. KORTENHORST. Uit aller naam.

Iemand van de R. C. Godsdienst, 29 jaren oud, wenschte zich gaarne geplaatst te zien als **HUISHOUDSTER** of **TWEEDE MEID** bij een Pastoor, of bij een fatsoenlijke Familie, onverschillig waar; ook zal er meer gelet worden op eene fatsoenlijke behandeling dan wel op groot salaris. Reflecterende, gelieve zich te adresseren met *franco* brieven onder Letter C. M. bij den Boekhandelaar J. BEERENDONK, te Amsterdam. (395)

Bij den Uitgever dezes wordt met succes gedebiteerd:

Het Onderwijs en de opleiding tot het Christendom, aangeduid als middel, om de Volken in de O. I. Bezittingen naauw en duurzaam aan Nederland te verbinden, door F. F. SCHULTZE, gepensioneerd Hoofd-Intendant der Admin. van het Leger in Oost-Indië, Oud-President van het R. C. Weeshuis te Samarang. Prijs 60 Cents.

Wet op het Briefport en de Brievenposterij, welke met primo Augustus in werking komt; met korte ophelderende aanteekeningen en tabellen voor het bedrag van het enkele Briefport, tusschen een honderdtal steden of gemeenten, en de steden Amsterdam en 's Hage, in Zakformaat. Prijs 20 Cents.

Terugkeer uit de Ballingschap en Plegtige Intogt van Z. H. Pius IX te Rome, benevens merkwaardige bijzonderheden, waarin de beminnelijke hoedanigheden van den Algemeenen Vader der Geloovigen ook als *Mensch* en *Vorst* op de treffendste wijze uitblinken, [illegible] door de Allocutie van Z. H. gehouden in het Geheim Consistorie [illegible] 25 Ct.

(394) **H. NIJGH** te *Rotterdam*, heeft algemeen verzonden en verkrijgbaar gesteld het PROSPECTUS van een Werk, getiteld:

DE NEDERLANDSCHE SCHEEPVAARTWETGEVING,

GESCHIEDKUNDIG TOEGELICHT DOOR HET VERHANDELDE, ZOO IN ALS BUITEN DE KAMERS DER STATEN-GENERAAL.

DOOR

M. VAS DIAS,

Verslaggever van de Handelingen der Kamers.

Onder verwijzing naar dat Prospectus, vestigt hij op dit spoedig uit te geven Werk de bijzondere aandacht van Heeren *Regtsgeleerden*, *Kooplieden*, *Reeders*, *Fabriekanten*, *Scheepsbouwmeesters*, *Makelaars*, *Cargadoors*, en van ieder die met **HANDEL** en **SCHEEPVAART** in betrekking staat, voor wie allen een zoodanig met zorg bearbeid *geschiedkundig* Werk over de spoedig aanstaande **NIEUWE SCHEEPVAARTWETGEVING**, onmisbaar is, en dat overigens *wèl dient onderscheiden* te worden van een blooten afdruk der gewisselde Stukken, zonder verband of zamenhang opeengestapeld.

Aan de Heeren Inteekenaren, die zich verklaard zullen hebben vóór de sluiting der Inteekenlijst (uit. Julij), zal gratis worden afgeleverd een afzonderlijk, op hetzelfde formaat van het Werk gedrukt TARIEF, gewijzigd naar het ontwerp Litt. A.

Bij den Boekhandelaar J. R. VAN ROSSUM te *Utrecht* ziet het licht en is mede door C. L. VAN LANGENHUYSEN, J. S. DE HAAS, ZWEERS & BEUKMAN, B. LENFRING en J. BEERENDONK te *Amsterdam*, Gebr. VERHOEVEN te 's *Bosch*, en verder door de meeste *R. K. Boekhandelaren* in ons Rijk, aan de Inteekenaren verzonden:

HET VIJFDE DEEL

DER WERKEN VAN DEN

H. ALPHONSUS MAR. DE LIGUORI,

Naar het Italiaansch,

door den Eerwaarden Pater **J. LOOIJAARD**,

VAN DE CONGREGATIE DES ALLERHEILIGSTE VERLOSSERS;

inhoudende: **DE HEERLIJKHEDEN VAN MARIA.** 2e Deel.

Prijs f 1.00.

Het steeds toenemend getal inteekenaren op de volledige uitgave van Liguori's werken, getuigt niet alleen van eene algemeene belangstelling, maar geeft daarenboven den Uitgever het gegrond vertrouwen dat die deelneming voortdurend zal toenemen, in welk belang hij dan ook de prijs à 3 Cents per vel niet verhoogt, zoodat dan ook de inteekening, volgens voorwaarden in de prospectus vermeld, voor als nog zal geopend blijven. (391)

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.